

Nr 17.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående provisorisk skatteersättning till kommunerna i anledning av ortsavdragsreformen m. m. i vad propositionen hänvisats till konstitutionsutskottet.

Till konstitutionsutskottets handläggning ha båda kamrarna den 13 mars 1951, såvitt angår nedan omförmälda lagförslag, hänvisat en av Kungl. Maj:t till riksdagen avlåten proposition, nr 93, däri Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 9 februari 1951 föreslagit riksdagen att bl. a. *dels* antaga härefter intagna förslag till lag angående underlaget för utdebitering av allmän kommunalskatt m. m. för åren 1952 och 1953 *dels ock*, med godkännande av i statsrådsprotokollet närmare angivna grunder för provisorisk skatteersättning till kommunerna i anledning av ortsavdragsreformen, bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda föreskrifter i ämnet.

Beträffande motiveringen för det i propositionen framlagda lagförslaget får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas i det följande, hänvisa till det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet.

Vid 1950 års riksdag fattades, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 241 med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen jämte i ämnet väckta motioner, beslut att de kommunala ortsavdragen skola höjas från och med den 1 januari 1952, dock att i fråga om 1952 års taxering äldre bestämmelser alltjämt skola gälla. För täckande delvis av kommunernas inkomstbortfall genom reformen skall utgå ett särskilt statsbidrag, som i princip skall motsvara den höjning utöver 1 krona per skattekrona av den totala kommunala utdebiteringen, som de nya ortsavdragen eljest skulle föranleda. I den föreliggande propositionen föreslås bl. a. grunder för detta statsbidrags beräkning och anvisande av medel för detsamma. Propositionen har i denna del av kamrarna hänvisats till behandling av statsutskottet.

Det i propositionen tillika framlagda, till konstitutionsutskottet hänvisade lagförslaget föranledes av följande förhållanden:

Enligt 67 § lagen om kommunalstyrelse på landet och motsvarande stadgande i övriga kommunallagar skall kommuns medelsbehov — i den mån det icke fylles genom andra inkomster — täckas genom utdebitering av allmän kommunalskatt i förhållande till de skattekrönor och skatteören, som enligt bestämmelserna i kommunalskattelagen vid senaste taxering påförts de till kommunen skattskyldiga. Med det belopp för skattekrona och skatteöre, som bestämts till utdebitering för ett år skall, enligt 69 § samma lag

och motsvarande bestämmelse i övriga kommunallagar, utgöras dels sådan allmän kommunalskatt, som ingår i preliminär skatt för inkomst under detta år, dels ock sådan allmän kommunalskatt, som ingår i den slutliga skatt, som påföres på grund av nästföljande års taxering. Kommunens stat för ett år fastställs i oktober månad året före det år, staten avser. På grund av dessa bestämmelser skall alltså kommunernas utdebitering för 1952 fastställas i oktober 1951, och till grund för beräkningen av utdebiteringens storlek skall läggas det skatteunderlag, som framkommer vid 1951 års taxering. De höjda ortsavdragen, som medföra en reducering av skatteunderlagen, skola emellertid enligt det förut nämnda riksdagsbeslutet tillämpas från och med den 1 januari 1952. Det skatteunderlag som framkommer vid 1951 års taxering kan därför icke — såsom i lagen föreskrives — läggas till grund för beslut om utdebiteringen för 1952, utan en omräkning måste företagas för att få fram det skatteunderlag, som skulle ha förelegat, därest de nya ortsavdragen gällt redan vid 1951 års taxering. Samma förhållande kommer att föreligga hösten 1952, då utdebiteringen för 1953 skall fastställas. Även vid 1952 års taxering ha nämligen de gamla ortsavdragen gällt. För senare år däremot komma utdebiteringarna att fastställas på grundval av taxeringar, vid vilka de nya ortsavdragen tillämpats.

Beträffande övergången till de nya ortsavdragen hade ortsavdragskommittén (SOU 1950: 5) framhållit bl. a. att det på grund av bestämmelserna i 67 § lagen om kommunalstyrelse på landet och motsvarande stadgande i övriga kommunallagar om kommuns utdebitering torde bli erforderligt med särskild lagstiftning av innehåll, att kommuns medelsbehov för åren 1952 och 1953 skall täckas genom utdebitering av allmän kommunalskatt i förhållande till det skatteunderlag, som framkommer vid en omräkning av 1951 respektive 1952 års taxeringar med nya ortsavdrag.

Chefen för finansdepartementet uppdrog den 7 juli 1950 åt två utredningsmän att verkställa närmare utredning bl. a. rörande sättet för beräkningen av de förändringar i skatteunderlaget, som skulle föranledas av ortsavdragsreformen. Utredningsmännen, som med skrivelse den 20 november 1950 framlagt förslag till förfarande vid omräkning av 1951 års skatteunderlag och vid fastställande av provisorisk skatteersättning till kommunerna i anledning av ortsavdragsreformen, ha i frågan om en särskild lag angående beräkningen av skatteunderlaget vid bestämmande av utdebiteringen för 1952 och 1953 utgått ifrån att förslag till provisorisk ändring av 67 § LKL och motsvarande kommunallagstadganden skulle framläggas för 1951 års riksdag. Den erforderliga lagstiftningen borde emellertid enligt deras mening givas en något mindre bindande formulering i avseende å omräkningen än vad ortsavdragskommittén förordat. Förslagsvis borde sålunda föreskrivas, att utdebiteringen skall fastställas i förhållande till *det skatteunderlag, som skäligen kan antagas framkomma* vid en omräkning av 1951 respektive 1952 års taxeringar med nya ortsavdrag. I lagen borde enligt utredningsmännen tillika inflyta ett stadgande, att Kungl. Maj:t äger meddela föreskrifter om de beräkningar rörande nyssnämnda skatteunderlag, som finnas erforderliga. Som skäl härför ha utredningsmännen framhållit följande.

Det torde bli nödvändigt föreskriva omräkning av skatteunderlaget för år 1951 beträffande alla städer, som tillhöra landsting, eftersom man icke på förhand torde kunna avgöra om vederbörande stads och landstings beräknade utdebiteringshöjning kommer att understiga 1 krona. I den mån städer utanför landsting antagas icke komma upp till sådan höjning, ha utredningsmännen däremot ansett, att dessa icke heller böra av Kungl. Maj:t åläggas att verkställa sådan omräkning av skatteunderlaget. Då någon höjning av skatten utöver enkronan icke torde ifrågakomma för exempelvis Stockholms vidkommande, förorda utredningsmännen att behovet av en omräkning därstädes skulle få bedömas av de kommunala myndigheterna med hänsyn till intresset att erhålla ett säkrare underlag för bedömningen av källskatteuttaget för år 1952. Det antagande om storleken av det omräknade skatteunderlaget, varpå en dylik stad grundar sitt beslut om källskatteuttaget, bör enligt utredningsmännen lända till efterrättelse vid vederbörande länsstyrelses utanordnande av förskott å skatten, såvida antagandet icke är uppenbart orimligt.

Remissmyndigheterna ha i yttranden över utredningsmännens förslag förutsatt, att det utfärdas en särskild administrativ författning med närmare bestämmelser om förfarandet vid omräkningen.

Efter att ha yttrat sig över omräkningsförfarandets närmare utformning har föredragande departementschefen angående lagförslaget anført:

I det föregående har förutsatts, att kommunernas beslut om källskatteuttagen för åren 1952 och 1953 skola grundas på de med nya ortsavdrag omräknade skatteunderlagen vid 1951 och 1952 års taxeringar. Detta är ju, som angavs redan i fjolårets proposition om ortsavdragshöjningen, nödvändigt, om inkomstskatteförskotten från statsverket under åren 1952 och 1953 skola överensstämma i avseende å ortsavdragsnivån med den kommunala inkomstskatt, som från och med den 1 januari 1952 preliminärt uttages av de skattskyldiga och som sedan efter taxering ligger till grund vid den slutliga avräkningen med statsverket. För genomförande av denna anordning erfordras emellertid, såsom ortsavdragskommittén och utredningsmännen angivit, en provisorisk kommunallag, som för 1952 och 1953 års kommunalskatter så modifierar 67 § LKL och motsvarande lagrum i övriga kommunallagar, att utdebiteringen bestämmes på grundval av de med hänsyn till de nya ortsavdragen reducerade skatteunderlagen. I avslutning till vad utredningsmännen föreslagit bör sålunda stadgas, att skatt till kommun eller annan kommunal samfällighet, som enligt lag eller annan allmän författning skall täckas genom utdebitering i förhållande till de skattekronor och skatteören, vilka enligt bestämmelserna i kommunalskattelagen påföras de skattskyldiga vid 1951 respektive 1952 års taxering, i stället skall täckas genom utdebitering i förhållande till de skattekronor och skatteören, som beräknas skola hava påförts de skattskyldiga vid nämnda års taxeringar, om därvid tillämpats de kommunala ortsavdrag, vilka genom lagen den 2 juni 1950 (nr 252) om ändring i kommunalskattelagen fastställts att gälla från och med 1953 års taxering. Hårtill bör fogas ett bemyndigande för Kungl. Maj:t att meddela de närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpning av denna lag.

Med stöd av detta bemyndigande bör Kungl. Maj:t från eljest föreskriven omräkning kunna undantaga städer, vilka såsom exempelvis Stockholm med säkerhet kunna antagas icke ifrågakomma till provisorisk skatteersättning. För sådan stad torde en relativt schablonmässig, på stickprov grundad omräkning av 1951 års taxering vara tillräcklig att tjäna såsom

grund för beslut om källskatteuttag för år 1952 och för utanordnandet av vederbörligt förskott därå.

Utskottet, som inhämtat att statsutskottet tillstyrkt i propositionen angivna grunder för provisorisk skatteersättning till kommunerna i anledning av ortsavdragsreformen, finner ej anledning till erinran mot det i propositionen framlagda lagförslaget. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, med bifall till föreliggande proposition nr 93, i vad den hänvisats till konstitutionsutskottet, måtte antaga följande

L a g

angående underlaget för utdebitering av allmän kommunalskatt m. m. för Åren 1952 och 1953.

Härigenom förordnas som följer.

Skatt till kommun eller annan kommunal samfällighet, som enligt lag eller annan allmän författning skall täckas genom utdebitering i förhållande till de skattekronor och skatteören, vilka enligt bestämmelserna i kommunalskattelagen påföras de skattskyldiga vid 1951 respektive 1952 års taxering, skall i stället täckas genom utdebitering i förhållande till de skattekronor och skatteören, som beräknas skola hava påförts de skattskyldiga vid nämnda års taxeringar, om därvid tillämpats de kommunala ortsavdrag, vilka genom lagen den 2 juni 1950 (nr 252) om ändring i kommunalskattelagen fastställts att gälla från och med 1953 års taxering.

Kungl. Maj:t äger meddela de närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpning av denna lag.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Stockholm den 13 april 1951.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Jones Erik Andersson, Karl August Johanson, Elmgren*, Björck, Lindén*, Gustav Emil Andersson, Damström Arrhén, Georg Pettersson och Ebbe Ohlsson*; samt

från andra kammaren: herrar Hallén*, von Friesen, Fast, Norén, Swedberg, Nolin, Larsson i Julita*, Nordkvist, Hansson i Skediga och Hallberg.

* Ej närvarande vid justeringen.